

425 forhøjedes minimumsbeløbet for afgiftsbetaling (men alene for 1987), så det herefter forventes, at der kommer 350.000 færre afgiftsbetalere for dette år, mens det naturligvis ikke er muligt at skønne kvalificeret over, hvor mange der pådrager sig afgiftstilsvær for 1988 og følgende år. I vidt omfang bliver det jo desværre nok de samme familier, der rammes hårdest år efter år. Og her drejer det sig om de virkelig svagstillede. Det er nemlig gemen, usund propaganda, når Konservative, Venstre, Radikale, CD og Kristeligt Folkeparti vedholdende har påstået, at afgiften skulle angå folk med stort privatforbrug.

Sandheden er lige modsat den 100 pct. vildledende lovtitel. Loven rammer folk med lavt forbrug. Den er særlig ubehagelig for personer med store renteudgifter. Og når man skal betale mange penge i rente, har man meget lidt til forbrug. Derfor er det umiddelbart klart, at den kartoffel-AIDS-virus, som lovgiverne har sprøjtet ind i et sekscifret (eller syvcifret) antal danske, virker hårdest på dem, der er i størst rentedødsfare, mens de, der blev undtaget i januar 1988, nok havde klaret de få hundrede kroner, det drejer sig om for deres vedkommende (selv om det selvfølgelig også for dem gælder, at de kæmpemæssige kartoffelvilkårigheder er dybt uretfærdige og uhenigtsmæssige ud fra alle synsmåder).

De med store nettorenteudgifter er de virkelig fattige, mens rige folk normalt er kartoffelfri, fordi deres renteregnskab typisk viser – eller bringes til at vise – overskud. Højst har de nogle få tusinde kroners nettorenteudgifter. I det første afgiftsår er forskelsbehandlingen særlig stor, idet de hårdest ramte fattigfolk ikke inden for de stramme frister vil kunne klare at indbetale til pensionsordninger og derfor definitivt kommer til at slippe deres penge som skat.

Har man eksempelvis været så uheldig at blive belastet med gæld fra en konkursramt virksomhed, eller er man en medarbejder, som har optaget lån for at redde en nødstedt virksomhed, der måske blev drevet i selskabsform, vil renterne blive pålagt afgift oven i, at man måske aldrig har fået fradrag for sit tab.

I det hele er de hårdest kartoffelafgiftsramte ofte folk, der er gået ned med en virksomhed (f.eks. landbrug i 1981) og nu sidder tilbage med gælden. Mange har også på grund af skilsmisse, husbukke eller arbejdsløshed måttet forlade parcelhuset og afdrager nu til sparekassen eller andre. Når selskabsdrevne virksomheder grundlægges eller skifter ejer (måske ved overdragelse til den hidtidige kronprins), skal den nye anpartshaver oftest ud at låne for at klare problemet. Han får en ordentlig én på sinkadusen i form af den renteaftgift, som femkantspolitikkerne kalder straffeforanstaltning mod overforbrug, men som nok så meget rammer iværksættere. Tilsvarende bru-

tal hårdhændethed går ud over den, der har måttet indfri en kaution (også for erhvervsgæld og boliglån), eller ham, der blev gældbundet på grund af sygdomsperioder i familien eller uden særlig egen skyld fik pålagt en erstatning engang i fortiden.

Også lån optaget til indskud i almennyttige boliger og lån til energibesparende foranstaltninger i boligen er omfattet af loven. Det samme gælder lån til eksempelvis køb af obligationer eller pantebreve.

Hvis man er repræsentant og må låne til en rejsevogn eller man er invalid og må låne til en invalidebil, er man omfattet af afgiften på renterne. For som den daværende skatteminister i oktober 1986 – med selvmorderisk sigte mod hele ordningen – måtte erkende i sit svar på udvalgsspørgsmål 12: »Når man ikke har lagt vægt på den konkrete anvendelse af låneprovenu, skyldes det, at det er særdeles vanskeligt – for ikke at sige umuligt – at finde ud af, hvad et givet låneprovenu er anvendt til.«

Yderligere skal nævnes de, som uddanner sig uden for det i denne forbindelse ret tilfældigt afgrænsede SU-studielånsområde. Deres studielån rammes af renteaftgiften.

Ofte vil det være særlig katastrofalt for unge, der med stor bekostning har dygtiggjort sig i udlandet. Men der er også danske uddannelser, der som følge af lovtekniske tilfældigheder rammes af kartoffelvanviddet. De oftest nævnte er jordbrugsteknikerstudiet og andre landmandsuddannelser.

Nogle af lovens regler sonderer efter, om der foreligger lån fra før loven eller nye lån. Oversat til juristsprog betyder det, at ændring af lånevilkår, for eksempel hurtigere afdrag eller bankskifte efter 6. oktober 1986, meget let fører ud i, at renteudgiften flyttes fra det afgiftsfrie til det afgiftspligtige område.

Udlandslån behandles ofte hårdere end danske lån, jf. f.eks. Folketingstidende 1987-88, Forhandlingerne sp. 9826.

Den, der har optaget sine lån i højrenteperioder, handicappes endnu en gang i forhold til den, der kom fra start med lavere rente.

En forsigtig vurdering peger på, at mindst 250.000 familier med lån i bank eller sparekasse optaget til rene boligformål omfattes af afgiften på renterne (i 1986-udformningen).

Er der overhovedet nogen linje i loven, er det ungdomsfjendskhed: Det hører nu engang med til et regelret livsforløb, at man gældsætter sig i de år, hvor man stifter familie, påbegynder virksomhed etc., men bliver nettokreditor i mere moden alder, hvor man måske har arvet sine forældre.

Helt tilbage til behandlingen i oktober 1986 af lovforslaget om den såkaldte forbrugsrenteaftgift gjorde Fremskridtspartiet og andre uden for de nævnte da-